

Po pošti prejemam:

za
 eslo leto naprej 26 K — h
 pol leta : 13 „ — „
 četrt : 6 „ 50 „
 mesec : 2 „ 20 „

V upravitelstvu prejemam:

za
 eslo leto naprej 20 K — h
 pol leta : 10 „ — „
 četrt : 5 „ — „
 mesec : 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
 20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in ispravo
 sprejema upravitelstvo v
 Katoliški tiskarni, Kopitar-
 jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
 nefrankovana pisma ne
 vsprejemajo.

Uredništvo je v Sem-
 niskih ulicah št. 2, I., 17.

Izhajava vsak dan, izven
 nedelje in praznike, ob
 pol 6. uri popoldne.

Štev. 160.

V Ljubljani, v torek, 15. julija 1902.

Letnik XXX.

Zavarovanje za starost.

IV.

V zadnjem članku smo ponatili izjavo c. kr. urada za zavarovanje. Ta urad ni posebno navdušen za državne ali deželne zavarovalnice. Na polju zavarovanja je namreč še vedno hud boj med dvema strankama. Ena stranka hoče poddržati vse zavarovanje, druga pa skuša zavarovanje ohraniti zasebnim zavarovalnicam. In k tej stranki moramo prištevati tudi merodajno osebo v c. kr. uradu za zavarovanje na Dunaju. Akti o tem vprašanju sicer niso še sklenjeni, toda vedno močnejša je ona stranka, ki hoče zavarovanju pridobiti javno pravo, to je, da bi država sama ali pa dežele v svojo upravo prevzele zavarovanje raznih vrst.

Kako sodi veščak?

Deželni zbor je bil naročil odboru, naj zasliši tudi strokovnjake, kaj ti sodijo o zavarovanju za starost, ako dežela za poročstvo naloži 50.000 glđ. Deželni odbor je naprosil znanega veščaka, profesorja za matematiko na dunajskem vseučilišču, dr. L. Gegenbauerja.

Profesor Gegenbauer pa je družega mnenja, kakor urad za zasebno zavarovanje v c. kr. ministerstvu za notranje posle. Ta urad je bil namreč izjavil:

»Zavarovanje rent smatra se po krivici za podjetje brez rizika za dotičnega podjetnika. Dejansko so imele zgubo skoraj vse zavarovalnice, ki se bavijo z zavarovanjem rent. Zavarovalnica »Caisse nationale des retraites«, po katere vzorcu je bil ustanovljen cesarja Franc Jožeta I. deželni zavarovalni zavod v Pragi, imela je vsled visokega obrestovanja vlog svojih zavarovancev do 1886. leta 40 milijonov frankov izgube; ta izguba bo do tje, ko prestanejo starostne rente, zaradi izpadlih obrestij utegnila narasti na 100 milijonov frankov.

Uzrok zgubam pri zavarovanju rent tiči v tehniških podstavah tega zavarovalnega načina. Starostno zavarovanje je osnovano z ene strani na obrestnem merilu, po katerem zavod svojim zavarovancem jamči določen prihodek na obrestih, z druge strani pa na tabeli umrljivosti, po kateri se vloga vsakega preživelega člana zviša še za dedinski delež po članih, kolikor se je izračunilo, da jih poprečno umre. Zavodu za zavarovanje mora biti toraj ležeče na tem, da je obrestno merilo, ki se faktično da doseči, in pa efektivna umrljivost njegovih zavarovancev kar največ visoka. Ker pa, — kakor skušnjava uči — kolikor bolj napredujejo in se razvijajo narodi, se neprestano zmanjšuje obrestno merilo in umrljivost, pač ni težko umeti, da morajo zavodu za rente, čegar računsko podstave se vsak trenutek lahko spremene, sčasoma nastati zgube ter da po teoriji nobeno računsko obrestno merilo ni tako nizko, da bi zamoglo tak zavod trajno obvarovati zgub. Težavnosti za vršbo rentnega zavarovanja pa so precej velike, kar ima večinoma svoj vzrok v gospodarskih razmerah. Naloga funkcionarjev, ki hočejo na Kranjskem ustanoviti zavarovalnico za rente, utegnili bi biti toliko težavnejša, ker se nameravajo v prvi vrsti pritegniti k zavarovanju kmetijski stan in pa delavci. Zemljiški lastniki, kakor tudi kmetijski in gozdarski delavci le težko zlagajo vloge, ki jih je treba za uspešno zavarovanje, kajti za zavarovanje dosmrtnih rent se zahteva ne le momentana

zmožnost vplačevanja, ampak tudi to, da se je treba učinku vplačanih zneskov za dalj časa odreči; število obrtnih in tovarniških delavcev pa je v kranjski deželi majhno in mezde so relativno nizke.

C. kr. urad torej sodi, da bi dežela kranjska prevzela veliko odgovornost, ko bi ustanovila zavarovalnico za starost; imela bi zgubo, kakor vse take zavarovalnice, ali pa bi morala znižati starostne rente.

Profesor Gegenbauer pa ne vidi tako črno, ampak ugodnejše sodi. On pravi:

»Skušal bodem razpršiti pomisleke, ki so navedeni v tej izjavi, rad pa bi že takoj sedaj z ozirom na poslednja dva stavka povdarjal, da nikakor ne preziram težavnosti, ki bodo nasprotovale uspešnemu razvoju takšnega zavoda na Kranjskem. Oni krogi prebivalstva, za katere je zavod v prvi vrsti namenjen, do sedaj nič kaj niso marali za zavarovanje življenja, čeravno ga najbolj potrebujejo. Napačno bi bilo, če bi vzrok temu obžalovanja vrednemu pojavu hoteli iskati največ v žalostnih skušnjah, ki so jih ravno najubožnejši zavarovanci včasih doživeli pri zasebnih zavarovalnih društvih, in pa, kakor navaja urad za zasebno zavarovanje, v velikih stroških nameravanega zavarovalnega načina, kateri stroški pri zasebnem zavarovanju ne izvirajo le iz njegovega bistva, temveč so tudi jako neugodna posledica zelo visokih režijskih doklad, ki se potrebujejo v pokritje znatnih upravnih stroškov in pa onih za nabiranje društvnikov. Prebivalstvo ima, kakor kažejo izkazi kranjskih hranilnic, veliko zmožnost za štediti. Četudi njegovo gmotno stanje ni posebno ugodno, bo vendar gotovo skupaj spravilo potrebne svote, da si priskrbi majhne starostne rente, če se bo primerno in neprestano podučevalo, koliko vrednost da ima raznotero zavarovanje življenja, posebno zavarovanje za ostarelost in onemoglost, ter se tako vzgajalo k večji gospodarski previdnosti in se s tem napotilo, da svoje prihranke ne bo nalagalo izključno v hranilnicah, da si ohrani pravico prostega razpolaganja z njimi, ampak da vsaj en del teh prihrankov obrne v to, da si bo odvrnilo ali vsaj olajšalo gmotno bedo, kadar ne bo več zmožno ali vsaj manj zmožno si kaj prislužiti. V tem smislu pa morejo uspešno uplivati na prebivalstvo le osebe, katere uživajo pri ljudstvu zaupanje, torej osebno poslanci, duhovščina, učitelji, za to sposobni župani, ne pa plačani agente, katerim ljudstvo večinoma malo zaupa.

Prepričan sem, da se bodo navedene osebe iz ljubezni do naroda gotovo rade oprijele ravnokar označenega trudapolnega in zamudnega dela.

Avtonomijski načrt za južne Tirole.

Prihodnji četrtek se prične v tirolskem deželnem zboru razprava o načrtu avtonomije za laški del Tirol, kakor ga je izdelal in odobril ustavni odsek imenovanega deželnega zbora. Podrobne določbe tega važnega načrta so v glavnem naslednje: a) deželni šolski svet: sedanjí skupni deželni šolski svet ostane, poleg tega pa se ustanovi dva samostojna oddelka, nemški in italijanski. Predseduje vsem trem korporacijam namestnik ali kak drug uradnik, ki ga določi namestnik; v Tridentu bo ital. delu itak vedno predsedoval ondodni vladni zastopnik. Nemški člani dež. šol. sveta tvorijo nemški, italijanski pa italijanski oddelki. Skupno šteje ves dež. šolski svet s predsednikom in po-

ročevalcem 20 članov. — b) Deželni odbor šteje v bodoče mesto devetih 11 članov brez deželnega glavarja. Od teh jih mora biti 7 Nemcev, 4 Italijani. Poslednji tvorijo zase samostojno sekcijo s sedežem v Tridentu. Izvolijo jih ital. deželni poslanci. Tej sekciji je skrbeti za nadzorstvo občin, skrb za zdravstvo, za ubožce, kmetijstvo, trgovino ter upravo deželnega denarja, kolikor ga po določenem ključu po vsakoletnem proračunu odpade na »Trentino«. Ta ključ se mora za vsako leto posebej določiti. — Nadaljne določbe veljajo agendam, ki ostanejo v področju skupnega deželnega zbora. Zadnji dve določbi tega načrta sta sledeči: g) volivna skupina plemenitega veleposvestva se razdeli v nemški in italijanski del po razmerju 2:3. Volitev se vrši ločeno; prvi del voli v Bolzanu, drugi v Tridentu. h) Nemške občine Laurein, St. Feliks, Proveis, N. L. Gospa v gozdu, Altrey in Truden pripadajo nemškemu delu deželnega odbora, občine v nemški dolini Fersen, dalje Luzerne in vsa dolina Fassa ter sodna okraja Ampezzo in Buckenstein pripadajo pa skupnemu deželnemu odboru.

Ustavni odsek je bil, kakor omenjeno, s tem načrtom zadovoljen, pričakuje se, da ga odobri tudi zbornica, čeravno si mnogi nemški poslanci žele zase ugodnejših določb.

Posebne važnosti je pa ta načrt za deško-nemško pravno vprašanje. V nemškem časopisu se že sedaj namigava, da je treba sedaj resno pričeti z reševanjem tega perečega vprašanja in sicer po načrtu, po katerem se je doseglo sporazumljenje na Tirolskem. Nemci torej mislijo na delitev Češke, s čimur se pa Cehi nikdar ne bodo strinjali.

Volitve v moravski deželni zbor.

Včeraj smo javili, da je moravski deželni zbor v soboto zaključil svoje sedanje zasedanje. Obenem se je s tem dnem zaključila tudi legislativna doba tega deželnega zbora oziroma njegova šesta sesija. Izvoljen je bil namreč v letu 1896. Zborovanje je trajalo do zadnjega dne, vključ temu poslanci niso sklepali o najvažnejši zadevi, volivna preosnova je ostala v odseku, ki ga seveda več ni. Volilo se bo torej še po starem načinu, po stari krivici, volilo se bo tudi sedaj še ustmeno, indirektno, t. j. s pomočjo volivnih mož, in pri izredno visokem cenzusu, ki izključuje od volivne pravice velikansko množino davkoplačevalcev, ne vračunši vseh drugih, ki ne plačujejo direktnega, pač pa ogromni indirektni in krvni davek. Kajpada pride ta nenormalni sistem v prid edino le Nemcem, ki so v deželi sedaj beati possidentes in ne potrebujejo niti kompromisov. Vrh tega so ravno nemški poslanci največ vzrok, da se je razbila nad 40 let obstoječa edinstvo čeških poslancev. Da bo to imelo skrajno slabe posledice pri bodočih volitvah, je samo ob sebi umevno. Nemci bodo v volivnem boju stali edini nasproti razcepljenim češkim volivcem. Ni dovolj, da so si v deželnem zboru izposlovali Nemci vse, karkoli so hoteli, sedaj bi pa radi posegli tudi po čeških mandatih. — Upajmo, da se češke stranke vsaj v odločilnem trenutku složijo in gredo skupno v boj proti skupnemu sovražniku.

Prememba v angleškem kabinetu.

Angleški min. predsednik Salisbury je v nedeljo nenadoma podal ostavko in na njegovo mesto je imenovan lord Balfour,

vodja spodnje zbornice. Sicer je časopisje že dalj časa namigavalo, da lord Salisbury v kratkem odstopi, menda v prvi vrsti iz zdravstvenih razlogov, vendar nihče ni pričakoval, da se to že sedaj zgodi. Mogoče ga je dovedel do tega koraka na poseben, še sedaj ne popolnoma pojasnen način sklenjeni mir v Južni Afriki, ali pa je vzrok temu odloženo kronanje in s tem združene eventualnosti. Teh tajnih nagibov nihče torej ne ve. Za naslednika je nasvetoval Salisbury kralju lord Balfourja, ki je bil takoj pozvan h kralju. Novi mož se je odločil za sprejem portfelja še le tedaj, ko je konferiral s Chamberlainom in mu je ta obljubil, da vztraja v kabinetu tudi pod Balfourjevim vodstvom. Nekateri so sicer mislili, da prevzame Salisburyjevo dedščino kolonijalni minister Chamberlain, toda kralj in njegovi svetovalci dobro vedo, da bi njegovo imenovanje zelo neugodno vplivalo na razmerje Anglije napram Nemčiji, Rusiji in Franciji.

Iz brzojavk.

Štajerski deželni zbor nesklepčen. Včerajšnja seja je bila vključ vsem naporom predsedstva nesklepčna. Vključ temu, da so naprosili tudi odbor. Robiča, je bilo prisotnih le 31 poslancev; manjkal je torej še eden. Izmed nemških konservativcev so manjkali le trije. — Nadško solnograški Katschthaler postane bržkone kardinal. — Italijanski zunanji minister Prinetti je odlikovan z redom Aleksandra Newskega. — Poraz nemške ljudske stranke V nedeljo bi se imel vršiti v Haagu na Niževavstrijskem volivni shod posl. nemške ljudske stranke Völklja in Böheima, a je govoril mesto nju kršč. soc. Bielohlavek in bila soglasno sprejeta Stöcklerjeva kandidatura. Od nemške ljudske stranke ni bil nihče prisoten. — Nizozemska kraljica zdrava. Iz Haaga javljajo, da je kraljica Viljemina popolno zdrava in se povrne iz Schaumburga v Haag. — Hiks-Beach odstopi. Ministerski predsednik Balfour je naznanil, da državni zakladnik Hiks Beach odstopil. — Combes proti županom. Župana v St. Etienne so odstavili, ker je javno protestiral proti zatvoritvi kongregacijskih šol.

Sklep ljubljanskih šol.

Uršulinske dekliške šole v Ljubljani so danes sklenile šolsko leto s sveto mašo in z razdelitvijo izpričeval in letnih poročil. Letno poročilo ima 61 str. in objavlja na prvem mestu nadaljevanje spisa »Vrta gospodinja«. Spretna pisateljica zanimivo pripoveduje, kako ravna vrta gospodinja z družino, t. j. s posli, otroci in bolniki. Najobširnejši in najboljši je drugi del — ravnanje z otroci. Pisateljica dobro pozna vzgojeslovne nauke in piše tudi s pravo vno in ljubeznijo do mladine. — Šolska poročila nas seznanjajo z različnimi učnimi zavodi, katere oskrbujejo uršulinke. Ti zavodi so: otroški vrtec, vnanja in notranja ljudska in meščanska šola in učiteljske. V otroški vrtec je prihajalo koncem šolskega leta 52 otrok. — Vnanja petrazredna ljudska šola je imela v desetih oddelkih 527 učenek; sposobnih je 395, nesposobnih 126 in neizprašanih 6. — Trirazredno meščansko šolo (slovensko) je obiskovalo 116 učenek; sposobnih je bilo 91, nesposobnih 20, neizprašanih je ostalo 5. Vnanjo petrazredno ljudsko šolo in trirazredno meščansko šolo obiskujejo le učenke, ki ne stanujejo v samostanu. V meščanski šoli so prosti predmeti tudi francščina in

Dnevne novice.

V Ljubljani, 15. julija.

igranje na klavir in oltre. Ravnateljici ljudske in meščanske šole, M. Maksimilijani Kolenc, je c. kr. mestni šolski svet v svoji seji dne 2. julija 1902 na poročilo c. kr. okrajnega šolskega nadzornika A. Maierja izrekel za vzorno vodstvo svoje priznanje. — Notranja petrazredna ljudska šola, ki služi obenem učiteljsko kot vadišnica, je imela 185 učenčev; 168 je sposobnih, 16 nesposobnih in 1 neizprašana. — Notranjo trirazredno meščansko šolo je pohajalo 124 učenčev; med temi jih je 109 sposobnih, 12 nesposobnih in 3 so neizprašane. Notranjo ljudsko in meščansko šolo obiskujejo samostanske gojenke, kakor tudi zunaj zavoda stanujoče deklice. Poleg šolskih predmetov se uče francoščine, laščine, godbe in umetnih ročnih del. — Učiteljskišče je imelo prvi in tretji letnik; v prvem letniku je bilo 18 učenčev, izmed teh jih ima 8 odliko, v tretjem letniku pa 20 učenčev, med njimi 7 odličnic. V učiteljskišče, ki je dobilo 14. aprila t. l. pravico javnosti, se sprejemajo le v samostanu stanujoče gojenke. V prihodnjem šolskem letu bodeta odprta drugi in četrti letnik in koncem šolskega leta bodo delale prve gojenke zrelostne izpite v samostanu.

C. kr. druga državna gimnazija v Ljubljani je danes sklenila šolsko leto. Razredov je imela šest, prvi in drugi razred s paralelkama, s prihodnjim šolskim letom se odpre sedmi razred. Učeniški moštvi za obvezne predmete je bilo 12, od teh 8 definitivnih (1 na dopustu). Javnih učencev 293, vsi katoliške vere, vsi Slovenci razven 1 Ceha. Po rojstnem kraju jih je 43 iz Ljubljane, sicer s Kranjskega 220, iz raznih drugih krajev 30. Z odliko jih je dovršilo 12, s prvim redom 195, z drugim 44, s tretjim 6, ponavljalna skušnja se je dovolila 33, dodatna 8 učencem.

Izkušnja na ustanovnem zavodu za gluhe in slihe se je vršila večeraj dopoldne od 10—12 ure. Navzoči so bili: presvetli g. knezoškof dr. Ant. Jeglič, dež. predsednik baron Hein s soprogo, župan Ivan Hribar, dež. odbornik I. Schaffer, mark. Gozani, več duhovnikov in nekaj svetne gospode in mnogo sorodnikov gluhonemih gojencev. — Učitelj g. Arko je prišel izkušnjo s prvim razredom. Otroci so odgovarjali na razna vprašanja. Kaj je danes? (Ponedeljek). Kaj je bilo včeraj? Koliko dni ima teden? Artikulacija je bila pri nekaterih čudovito razločna, čeprav je bilo poznati, koliko fizičnega truda stane otroka, da spravi glasove iz sebe. Ginljiva je bila molitev ob pričetku. Mnogi stariši so jo krali, ker so tu prvič slišali svojega otroka — govoriti. Gojenci drugega razreda (učitelja gg. Armid in Grm) so pripovedovali razne molitvice na izust: angeljevo češčenje, 6 temeljnih resnic, sedem sv. zakramentov, deklarovali so prvo kitičo cesarske pesmi, seštevili in odštevali na pamet, na računskem stroju in na šolski deski in odgovarjali tudi na vprašanja iz prirodopisa. G. vodja St. Prim ožič je končno izpraševal svetopisemske zgodbe s pomočjo biblijskih podob. Otroci so z lahka razumevali njegova vprašanja in točno odgovarjali. Večkrat je bilo treba šele spomniti se, da imamo pred seboj otroke, katerim ni bil dan niti dar poslušanja niti jezika. Trud in vztrajnost učiteljev sta dosegla lepe uspehe. — Na razstavi so bili izloženi pisni izdelki, risbe in ročna dela gojencev. Hvalno je omenjati, da se tudi pri pisanih vajah ozira na veronauk in goji verski čut. Iz vseh vaj smo se prepričali, da zavod prav v duhu svojih blagih ustanoviteljev izvršuje svojo nalogo.

Zrelostni izpit je danes dovršil tudi moški oddelek tukajšnjega c. kr. učiteljskega. S poveljnim uspehom ga je naredilo 21 učiteljskihnikov, dvema se je dovolila ponavljalna preizkušnja iz enega predmeta, eden je odstopil, trije pa so odlični: gg. Gostiša Rafael, Hočvar Maks, Kadunc Anton.

Izpred sodišča.

Celovško deželno sodišče.

Prdno kradel je 28-letni kleparski pomočnik E. Adamič svojemu mojstru v Celovcu in raznim ljudem v Velikoveu. Pravi, da ni imel slabega namena ter je škodo hotel popraviti. Sodniki mu niso hoteli verjeti, pravč so mu prisodili 6 mesecev težke ječe z običajnimi dodatki.

V prsa sabodel je hlapec L. Kopče v Kočuhli drugega hlapca, ker sta se prepirala. Dobil je zato 14 mesecev težke ječe.

Hudega psa sta imela J. in H. Rozenzopf v Volšbergu. Dne 19. aprila je napadel in hudo ranil nekega 6 letnega fanta. Imenovana zakonska morata zato plačati vsak 10 kron globe, 1200 K za bolečine in 140 K za zdravljenje.

Javen shod in redni občni shod

priredi katol. slovensko društvo za radovljiški okraj dne 20. julija 1902 ob 3. uri popoldne na Savi pri Jesenicah. Ob ugodnem vremenu se vrši zborovanje na vrtu gostilničarja g. Janeza Ferjan na Savi, hiš. št. 25. Ob neugodnem vremenu se bo zborovalo v prostorih katol. delavskega društva, ki se nahajajo v gostilni g. Helene Vilman na Savi h. št. 8. Vspored javnemu shodu: 1. Nagovor predsednika Janez-a Vurnik. 2. Govor državnega in deželnega poslanca dr. Iv. Šusteršiča. 3. Poročilo državnega in deželnega poslanca Jos. Pogačnika. Vspored rednemu občnemu zboru: 1. Letno poročilo tajnikovo in blagajnikovo. 2. Volitev novega odbora. 3. Slučajni nasveti društvenih članov. K obilni vdeležbi se vabijo naši somišljeniki iz celega radovljiškega okraja. Radovljica, dne 15. julija 1902. Za odbor katol. slov. društva: Janez Vurnik, t. št. predsednik. Matija Mrak, t. št. tajnik.

Javen shod v Smihelu pri Nadenju

selu na Notranjskem. Možje iz Smihela, Košane, Vrema in celo iz daljnega Trnovca so se udeležili v obilnem številu javnega shoda »Kat. političnega društva« v Smihelu preteklo nedeljo. Poročilo gospoda deželnega poslanca dr. Kreka se je vzelo z odobravanjem na znanje, ravno tako govor gospoda kapelana Brajca o splošni volilni pravici, in g. kurata Lenasija o razvoju domačih društev. Med živahnim odobravanjem sta se soglasno sprejeli sledeči resoluciji: 1. Volilci zbrani na shodu »Kat. polit. društva« v Smihelu dne 13. julija 1902 popolnoma odobravajo ravnanje svojih katoliško-narodnih poslancev v dež. zboru ter jim izrekajo zaupanje. 2. Isti volilci zahtevajo od svojih poslancev, da jim izvojujejo splošno direktno in tajno volilno pravico.

Šusteršič — ostane. Tako pravi večeraj »Narod«, ki odgovarja na dotično notico iz sobotnega »Slovenca«. Vendar se laže »Narod« še naprej; češ, »da se je Šusteršič z veliko vneto potegoval za lepo službo, ker čuti, kako izgublja v klerikalni stranki vedno več tal«. Take so liberalne sanje! Liberalci so res prav otroški ljudje, ako kaj takega sami sebi verjamejo. Dr. Šusteršič se nikdar ni imel tako splošnega zaupanja, kakor ga upravičeno uživa sedaj. »Maštna sinekura pri dunajski nuncijaturi« je popolnoma liberalna izmišljotina, in sicer jako bujna izmišljotina. Liberalci so si to izmišlili, ker je gospod dr. Šusteršič izrazil željo, naj njegova gospa prih. zimo stanuje na Dunaju, in je gospa radi tega hotela oddati tu nekaj sob, dočim bi za tukajšnje bivališče zadoščale tri sobe. Vse ostalo se je rodilo v liberalnih glavah. Pravnišči ni izvirno, ako sedaj »Narod« tolaži svoje pristaše, ki so se že na vsa usta veselili dr. Šusteršičevega odhoda, »da je za liberalno stranko le dobro, da ostane dr. Šusteršič še naprej vodja kranjskih klerikalcev«. To je namreč dejal dr. Šusteršič že pred meseci o dr. Tavčarju, in res se kaže, da je za nas izboren položaj, odkar ima liberalna stranka dr. Tavčarja za voditelja. Da je napredek katoliško-narodne stranke pod dr. Šusteršičevim vodstvom velikansk, to pač dobro vidijo in čutijo tudi liberalci, zato se bešno zaganjajo v dr. Šusteršičevo osebo. Katoliško-narodna stranka pa ostane na sedanjem ljudskem stališču tudi tedaj, ko bi dr. Šusteršičeva oseba ne bila na čelu. Stranka ve, da ima v ljudstvu svojo moč, in ljudstvo ji v prvi vrsti daje za sloombo, ne posamezne osebe. Razlika med nami in liberalci je ta, da je v liberalni stranki vse odvisno od posameznih oseb, kar pri nas ni, in zato liberalci druge nerodno sodijo po — sebi. Sicer pa bomo »Narodovo« najnovejšo izmišljotino o dr. Šusteršiču še osvetlili.

Umrovljen je nadučitelj gosp. Jožef Vidic v Št. Pavlu pri Preboldu.

Osebnosti. Gosp. Vladko Trnovec, sin gospoda višesodnega svetovalca, je napravil na tržaški pomorski aka-

demiji poslednjo skušnjo za pomorskega kapitana dolge vožnje. — G. Josip Jenko, profesor v Novem Mestu, je premeščen v Seret v Bukovini.

Razmere na tukajšnjem južnem kolodvoru. »Narod« s silno vneto brani načelnika tukajšnjega južnega kolodvora g. Guttman, kateremu je on nadel pridevek »oče svojih delavcev«. G. Guttman bi moral sam protestirati proti takemu nazivanju, saj vender on samega sebe dobro pozna, železničarji pa njega še bolj. Tega spoznanja ne izpremeni prav nič »Narodova« zaščita. »Narod« sedaj kriči, da je dr. Šusteršič denuncijant, ker smo mi pozvali železničarje, naj mu izroče vse pritožbe, da bo g. Guttman popolnoma postavil v luč resnice. To kričanje »Narodovo« je jako značilno in kaže, kako liberalci umevajo dolžnosti poslančeve. Delavstvo je volilo dr. Šusteršiča v peti skupini, da se za delavstvo poteguje. Po liberalnem mnenju pa bi moral dr. Šusteršič vihteti pred Guttmannom kadilnico. Dr. Šusteršič bo vse pritožbe železničarjev opisal na javnem shodu in pokazal na tem shodu, kak »oče železničarjev« je g. Guttman. To zahteva Guttmannovo nastopanje. Kako opravičuje gosp. Guttman svoj nastop glede Trobevske in v drugih slučajih, o katerih sam ve, kako je, in vemo tudi mi. Dolžnost naših poslancev je, da delavske zahteve in pritožbe kar najodločnejše zastopajo. Gradiva je dolgoletno delovanje Guttmannovo kar nakopičilo! Povdarjamo na »Narodovo« zavijanje še enkrat, da se kratijo delavstvu državljske pravice, ako se mu n. pr. prepove vhod v »Katoliški Dom«, češ, da sicer zgube službo. Z izrazi, katere je g. Guttman pri tem rabil, se bomo še pečali na primernejšem mestu! Da se na shodu niso zasramovali predstojniki, imamo popolnoma nepristran priče g. vladnega zastopnika. Ta po svoji vesti lahko potrdi, da se je »Narod« lagal, in to potrdi lahko tudi mnogo nepristranskih poslušavcev. Liberalci bi jako kričali, ako bi kdo komu prepovedal »Narodni Dom«. Guttmannovo postopanje brani »Narod« s tem, češ, saj celo knezoškof zahteva, da morajo duhovniki pri volitvah tako glasovati, kakor on hoče. Tega knezoškof nikjer ni zahteval. Guttman s svojimi »sredstvi« ostane popolnoma osamljen. Res kričeče je, da bi se uslužbenici javnega podjetja radi g. Guttmanu (!!) ne smeli v svojem prostem času gibati po svojem prepričanju in zahajati tja, kamor oni hočejo. Ako hoče g. Guttman drugače v svojem področju, naj tiste, katerim hoče vzeti njihov prosti čas, — tudi za prosti čas plača. Morda bo potem dobil kaj kimačev, in potem tako plačane ljudi v prostem času lahko pošilja zase okoli. — V uradnih urah se kaj tacega po drugih postajah ne godi in mislimo, da se to tudi na tukajšnjem južnem kolodvoru ne godi. Vse Guttmannove deputacije našega stališča ne predrugačijo, ker način teh deputacij in »izjav« dobro poznamo. Ako hoče g. Guttman še več čuti, naj ga le »pere« »Narod« in potem bodo naposled ne samo železničarji, ampak tudi drugi ljudje prepričani, da takega »očeta« svojih delavcev ni nikjer, kakor je g. Guttman na južnem kolodvoru v Ljubljani.

Postajenačelnik Guttman in § 98

kazenskega zakona. § 98 kazenskega zakona veli: Hudodelstva javnega nasilstva je kriv, kedorkomu s poškodovanjem na životu, slobodi, poštenju ali lastnini preti, v namenu, od njega izžugati, da bi kaj storil, trpel ali opustil, ako je žuganje takšno, da zamore ta, komur se žuga, gledé na razmere in osebnost lastnosti njegove, ali na znamenitost žuganega zloga, po pravici v strah biti; brez razločka, . . . ali je žuganje imelo kak uspeh ali ne. — Po § 100 kaz. zak. je kazen tega hudodelstva težka ječa od šest mesecev do enega leta. — Postajenačelnik južne železnice g. Guttman zapretil je dne 8. t. m. železničarjem, da ne sme nijeden več prestopiti praga »Katoliškega doma«, sicer bode takoj ob službo. — G. Guttman je toraj železničarjem zapretil veliko zlo, ki zadeva njihovo poštenje

in njihovo lastnino. Zapretil jim je popolno uničenje eksistence, da jim vzame vsakdanji kruh. Gotovo znamenito zlo! Zapretil jim je to v namenu, izžugati od njih, da ne gredo več v »Katoliški dom« — da se ne poslužujejo več svojih v ustavi zajamčenih državljskih pravic, zbirati se, udeleževati se shodov. In pripravil je uslužbenca južne železnice v opravičen strah. Večinoma so družinski očetje. In če tudi ne — kdo bi se ne ustrašil, ako se mu preti, da pride ob kruh! Ali se toraj ne združujejo pri Guttmannovem početju znaki zgoraj navedenega paragrafa? In priče tega dejstva? Naravno, da jih je težko izvedeti, kajti — bojé se za kruh. Toda le zaslišuje naj se železničarje pod prisego, potem bodo že povedali resnico. Za eno pričo smo zvedeli: Anton Jeglič, Zalokarjeve ulice št. 8. Ta bode gotovo vedel še druge priče imenovati. Naj se ga zasliši!

»Inteligenca« na — učiteljski konferenci!! V Ribnici, dne 13. julija. Okrajna učiteljska konferencija obeta biti zelo zanimiva. Te se ne bo udeležilo le slovensko učiteljstvo, prišla bo tudi zborovat »inteligenca«, katero vabi p. n. g. nadučitelj Tomšič — bodoči šolski nadzornik — tako-le: »P. n. gospoda! Slavna inteligenca! — 16. julija 1902 obvrščava se v tukajšnjem šolskem poslopju okrajna učiteljska konferencija, pričetek ob 9. uri dopoldne. Ob 1. uri popoldne banket v hotelu g. A. Arko. Da učiteljstvo uvidi, kdo je na njegovi strani, in kdo se zavzema za njega napredek, prosi podpisani, da se slavna inteligenca konferencije in banketa udeležiti blagovoli. P. n. udeleženci banketa blagovoli naj tu spodaj beležiti svoja častita imena. V Ribnici, dne 11. julija 1902. Tomšič.« — Svoja »častita« imena so zabeležili sledeči: Višnikar, Križman Franc, Mejač, Špenglarjev Pepček, Zotter, Murgel, Koblar itd. Treba bo ploskati slavnostnemu govorniku — pa: dobro došli! . . . Kako se to vjema z določili postave z dne 8. maja 1872 št. 3306, usoja si uljudno vprašati radovedni

Novičar.

Poročil se je danes gosp. Gabriel Thaler v Mariboru, z gdno Antonijo Košmelj v Železnikih. — V soboto poročil se je v Kronbergu g. Jakob Stoka, solicator odvetniške pisarne g. dr. G. Gregorin, z gospico Vekoslavovo Leban iz Ajševiče.

Bohinjski predor bo v kratkem dosegel dolžine en kilometer. Skoro gotovo se to zgodi v par dneh. Ta dogodek bodo primerno proslavili. Vse stroške za slavnost bo prevzel podjetnik Cecconi. Vsak dan se na severni strani poveča predor za 3-20 m., na južni strani pa za 2-30 metrov.

Iz Kranja se nam piše: »Gorenjski Sokol« ustanavlja žensko telovadno društvo. Dober tek! — Sobotni »Gorenjec« popolnoma molči o sodnijski obravnavi, ki se je vršila v Ljubljani proti Kokalju, pri kateri je, kakor znano, Kokalj imenitno pogorel. Vsa »korajža« je »Gorenjcu« to pot zlezla v črevlje. »Gorenjec« špijon je videl v Naklem pri shodu samo 200 mož; če jih ta lažnjivi listič prižna 200, tedaj je jasno, da jih je bilo gotovo 3—4krat toliko.

Stavbni odbor za zidanje nove župne cerkve na Bledu. V nedeljo, dne 6. julija se je vršila volitev stavbnega odbora. K volitvi je prišel voditelj c. kr. okr. glavarstva Radovljiškega, g. komisar Šitnik. Izvoljeni so bili v odbor: Presv. knez Ernst Windischgratz, g. Jožef Verderber in Ant. Hudovernik, lastnika vil v Gradu, in ključar župne cerkve Franc Vidic. G. župnik se je izrekel, da po § 18 postave z dne 20. julija 1863 pristopi v stavbni odbor. V četrtek, dne 10. julija se je stavbni odbor tako le konstituiral: Za načelnika je izvoljen presv. knez Ernst Windischgratz, za tajnika in blagajnika g. Jožef Verderber, veleposestnik v Gradu; župnik Janez Oblak je načelnikov namestnik. G. načelnik knez Ernst Windischgratz je v dopisu z dne 10. julija 1902 takoj naznanil c. kr. okr. glavarstvu v Radovljici, da se je odbor konstituiral ter namerava še letos prijeti z zidanjem.

Matura na tržaški c. kr. državni realni. Na tržaški realni delalo je maturo

Pozor! „Naši liberalci!“ Pozor!
Liberalna vera in nevera.

Meteorologično poročilo.

Vilina nad morjem 506-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm

Čas opazovanja	Stanje neba	Temperatura na soncu	Vetrost	Nebo	Zadnja temperatura
14. 9. sveč.	738-2	19-6	sl. svzh.	jasno	
15. 9. jutro	737-2	16-4	sl. jvzh.	jasno	00
16. 9. popol.	735-3	29-6	ar. svzh.	sk. jasno	

Srednja včerajšnja temperatura 19-4, normale: 19-7.

Dunajska borza

dné 15. julija.

Skupni državni dolg v notah	101-80
Skupni državni dolg v srebru	101-65
Avstrijska zlata rent 4%	121-30
Avstrijska krona rent 4%	99-75
Ogerska zlata rent 4%	121-45
Ogerska krona rent 4%	97-90
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	1198-—
Kreditne delnice, 160 gl.	616-50
London v. v. v.	239-82 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117-12
20 mark	23-40
20 frankov (napoleonidor)	19-05
Italijanski bankovci	93-59
C. kr. cekini	11-24

Zitne cene

dné 14. julija 1902.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za jesen	7-29	7-31
Rž za jesen	6-32	6-33
Koruzna za juli-avgust	5-20	5-21
„ „ sept.-oktober	5-30	5-31
Oves za sept.-oktober	5-55	5-56
„ „ jesen	6-85	6-86

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	7-95	7-96
Rž za oktober	5-96	5-97
Oves za oktober	5-21	5-23
Koruzna za julij	4-02	4-03
„ „ avgust	4-89	4-90
„ „ maj (1903)	4-80	4-81

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 8-65	do 8-95
„ „ južno tel.	9-95	9-30
Rž	7-30	7-50
Ječmen	7-—	7-75
„ „ ob. Tisi	5-30	5-40
Koruzna ogerska	6-10	6-50
Cinkvanti	—	7-04
Oves srednji	7-25	10-—

Katoliška Tiskarna

priloga raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

Majhno posestvo

na prodaj.

Solidno zgrajena hiša, z opeko krita, urejena za gostilno in prodajalno, v Krtini hiš. števil. 67, preje last Jožefa Pajerja, dalje lepa, rodovitna njiva ob državni cesti v Prevojah, pripravna za stavbišče, se pod jako ugodnimi pogoji takoj prodaja.

Natančneje poizve se v pisarni, Marije Terenzijske cesti števil. 16 (pri Žvokel-nu), nasproti Kolizeja 725 12-12

Gabriel Thaler

Antonija Thaler rojena Košmelj

poročena.

Maribor,

Železniki,

dné 15. julija 1902.

842 (1-1)

Fersan-Cacao

FERSAN-CACAO

je železnato redilno in krepilno sredstvo ter kri tvorilno in živce krepilno, prijetnega okusa in lahko prebavno. — Blagovoli se vprašati zdravnika. 618 50-7

Glavna zaloga za Kranjsko: Jos. Mayr, lekarna „pri zlatem Jelenu“ v Ljubljani.

840 1-1

Tužnim srcem javljam vsem znancem in prijateljem, posebno č. duhovnom sobratom, da so moj ljubljani oče

France Slavec,

c. in kr. služabnik v pokoju,

dné 12. t. m. po dolgi in mučni bolezni v 79. letu starosti, preždeni s sv. zakramenti, mirno v G. spodu zaspali, priporočujoč blagoga pokojnika v pobožni spomin pri molitvi Repentabor, 13 julija 1902.

Ivan Slavec.

župnik

Najboljše čistilno sredstvo

je svetovno znani Globus čistilni izvleček za vse kovine, kakor zlato, srebro, medenino, baker, kuhinske oprave itd. — Vseobšna čistilna pasta za zrcala in okna. Dobiva se pri tvrdki BRATA EBERL v Ljubljani, Franciškanske ulice.

Vnana naročila proti povzetju. 524 6 12-3

Priznано najboljšo oljnate barve

zmlete z naglo sušilcem firnežem na najnovejših strojih, prekašajo vsako konkurenco po čistosti, ki omo gočajo z jako majhno množino po-barvati veliko površino, razpošilja po nizkih cenah

Adolf Hauptmann

v Ljubljani, 770 7

tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja.

Ilustrovani ceniki so brezplačno na razpolago.

Salame

ogerske gl. 1-70, domače iz šunka gl. 1-20, domače gl. 1-—, dunajske 80 kr. kilo. — Sunka brez kosti (Rollschinken) 90 kr. in gl. 1-10, suho meso 70 kr., suha slanina 70 kr., glavina brez kosti 40 kr. kilo, velike kranjske klobase po 18 kr. in drugo pošilja od 5 kil naprej po povzetju in sicer le dobro blago

546 12-5 Janko Ev. Sirc v Kranju.

Vožnje karte

in

tovorni listi

AMERIKA.

Kraljevi belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna

naravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnita daje:

Red Star Linie

Dunaj, IV., Wiednergürtel 20,

ali pa 346 16

ANTON REBEK v Ljubljani, Kolodvorske ulice 34.

Gospodje pekovski mojstri pozor!

Pekovske mojstre tukaj in na deželi opozarjam, da sem prevzel za Kranjsko zalogo

„Maltosen“

ki se rabi tako kakor „Diamant“ samo to prednost ima, da je nepokvarljiv, ker obstoja iz m. ke in je mesece rabljiv.

Pošiljam ga vsak dan pekovskim mojstrom na deželo po poštne povzetju in sicer po 1 K 20 h brez poštne od 5 kg naprej; tukajšnjim pekovskim mojstrom ga prodajam po 1 K 12 h od 5 kg naprej; 1 kg stane 1 K 20 h. Naročila pošiljam tudi na dom.

Priporočam se s spoštovanjem

Ivan Žagar, pek,

Ljubljana, Dunajska cesta.

826 (3-1)

Mednarodna panorama.

Danes v torek 15. julija

zadnji dan.

Sklep sezone.

Carjev obisk v Parizu l. 1896

Neporabljene abonoma vstopnice ostanejo v veljavi.

Vnovič se odpre panorama dné 14. sept. t. l.

Zahvala.

Pri sklepu sezone ne morem si kaj, da ne izrekam velespoštovanemu p. n. občinstvu Ljubljane in okolice svojo najpristnejšo zahvalo za mnogobrojno obiskovanje in za laskavo priznanje, ki je v del prihajalo mojemu podjetju. Zlasti si štejem v dolžnost, izreči svojo posebno zahvalo visokim uradom za njih prijazen uslužnost, kakor tudi cenjenim članom časnikarstva za njih podporo.

S spoštovanjem

838 (1-1)

vodstvo.

Advokat

DR. JOSIP FURLAN

ima od 17. julija 1902 naprej svojo pisarno na Miklošičevi cesti, 26, t. j. poleg nove justične palače v Bahovčevi hiši, kamor se s 17. julijem preseli.

836 3-2

Spretni zastopniki se povsod sprejmó!

Svetovnoznan

!!! Nad 300.000 v rabi. Nad 500 prvih odlik. !!!

Alfa-Laval-Separator-ji

so najboljši posnemavci smetane.

Je dobiti v 14 različnih velikostih, ki posnamejo od 40—2000 litrov v eni uro.

Popolne oprave za dobivanje sirotke za roko in za par,

pa tudi vse druge stroje za mlekarstvo izdeluje in pošilja

Akejska družba Alfa-Separator, Dunaj.

Zaloga za južne dežele v Gradcu, Annenstrasse 26.

Podružnice: Budimpešta, Praga. 125 52-32

Posebnost: Turbine na par, Posebnost: naprave mlekarne.

Posebnost: mlek brez gnetila, Posebnost: mlek brez gnetila.

Ceniki, podučne brožure, proračuni in načrti za mlekarne na razpolago. Svět se daje v vseh zadevah mlekarstva. Zahteva naj se naš strokovni list „Alfa-Mittheilungen“ brezplačno.

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobika. — Promese za vsako žrebanje. Kulatna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„MERCUR“

I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj. I., Strubelgasse 2.

Pojasnita v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kurznih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za doseg kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih. 134 75